

Iustin Ștefan FRĂȚIMAN

*Administrarea bisericească la românii
transnistrieni, între Bug și Nistru*

*(Cercetare politico-istorico-bisericească relativ la viața
românilor ce trăiesc în Rusia)*

Editura „Dimitrie V. Păun”

Chișinău
1943

„Date fiind încercările unor „sociologi” din București de a induce în eroare opinia publică națională cu privire la pretinsa lipsă de legitimitate canonică a Mitropoliei Basarabiei și a Bisericii Ortodoxe Române asupra credincioșilor lor români de dincolo de Nistru, buni cetățeni ai Republicii Moldova, prezentăm mai jos, spre edificarea celor interesați, un prețios studiu elaborat de Iustin Ștefan Frățiman, intitulat „*Administrarea bisericească la românii transnistreni, între Bug și Nistru (Cercetare politico-istorico-bisericească relativ la viața românilor ce trăiesc în Rusia)*” și publicat în timpul celui de-al Doilea Război Mondial la editura „Dimitrie V. Păun” din Chișinău.”

Vlad CUBREACOV

Sursa: Lucrarea a fost reprodusă de Vlad Cubreacov în articolul „*Administrarea bisericească la românii transnistreni, între Bug și Nistru (I) și (II)*”, apărut în ziarul Flux, Ediția de Vineri Nr.200931 din 08 mai 2009, Chișinău.

Cele două părți ale articolului sunt disponibile on-line la următoarele adrese:

<http://www.flux.md/editii/200931/articole/6432/>

<http://www.flux.md/editii/200931/articole/6433/>

® Iustin S. Frățiman, *Administrarea bisericească la românii transnistreni, între Bug și Nistru. Cercetare politico-istorico-bisericească relativ la viața românilor ce trăiesc în Rusia*, editura „Dimitrie V. Păun”, Chișinău, 1943, republicat de Vlad Cubreacov în ziarul Flux, 8 mai 2009, la <http://www.flux.md/editii/200931/articole/6432/> și <http://www.flux.md/editii/200931/articole/6433/> accesate la 15 decembrie 2012.

© Lucrarea nu se mai află sub protecția drepturilor de autor, datorită vechimii sale. Citarea se face integral, cu indicarea și a sursei intermediare.

Notă: Textul a fost transpus în ortografie modernă și a suferit unele intervenții neesențiale. Astfel, cuvintele rusești „oblasti” și „vedomosti” au fost înlocuite cu „regiune” și, respectiv, „monitor”. În câteva cazuri a fost schimbată ordinea cuvintelor în frază.

Între alte lucrări privitoare la istoria românilor de peste Nistru, tipărite în Rusia, a rămas fără băgare de seamă din partea bibliografiei românești, cercetarea făcută de defunctul membru al Societății de istorie și antichități din Odesa, protoiereul A.G. Lebedințev, cu titlul Ucraina hanului, tipărită întâia dată în monitorul din Herson în anul 1860, broșura nr. 6, pe luna septembrie.

Fiindcă arătatul număr din monitorul din Herson în timpul din urmă este o raritate bibliografică, Societatea de istorie și antichități din Odesa, conform hotărârii sale de la 16 martie anul 1912 "Cu prilejul centenarului anexării Basarabiei la Rusia", a retipărit arătată lucrare a protoiereului A.G. Lebedințev în memoriile societății pe anul 1913, vol. XXXI.

Cercetarea protoiereului A.G. Lebedințev este făcută după niște documente foarte sănătoase și anume:

1) după gramotele de hirotonire și de absolvire a preoților hirotoniți de chiriarhii Moldovei și trimiși în parohiile din Ucraina hanului, adică în regiunea Oceakov, care apoi, fiind asupriți de mahomedani, turci sau tătari, căutau refugiu în eparhia vecină cu Ucraina hanului, în așa- numita eparhie a slovenilor și apoi a Novorosiei;

2) din informațiile oficiale culese de stăpânirea eparhială a Eparhiei slovenilor despre populația ortodoxă în regiunea Oceakov, după anexarea ei la Rusia după 1791;

3) din monitorul clerului pe anii întâi ai stabilirii a orânduierilor bisericești din Rusia în Ucraina hanului.

Toate aceste izvoare autorul le-a găsit în arhiva consistoriului Herson din Odesa, unde ele s-au adus în anul 1837 din consistoriul Ekaterinoslavului, după ce au mai fost și prin alte arhive; deoarece se știe că în Odesa, mai târziu, s-a stabilit catedra episcopilor Novorosiei, iar până atunci a fost ba în Poltava, ba în Novomirgorod, ba în Ekaterinoslav.

Cercetarea foarte bună a protoiereului A.G. Lebedințev, lucrată după așa izvoare sănătoase și intitulată de el foarte modest Letopisețul bisericesc al Ucrainei hanului, cu toate acestea conține în sine multe nedumeriri, concluzii nedrepte și, în multe cazuri, niște lămuriri și confirmări foarte naive. Se înțelege, că toate acestea s-au întâmplat din cauza că autorul nu știa mai multe informații cunoscute istoriografilor români. De altă parte, și istoricii români până în ziua de astăzi încă n-au știință de acele date, ce au fost la dispoziția protoiereului A.G. Lebedințev.

Aceasta ne face pe noi să tipărim paginile ce urmează cu scopul ca să facem o cercetare mai temeinică despre viața bisericească și civilă a românilor transnistrieni în veacul al XVIII-lea și începutul veacului al XIX-lea.

Mai găsim, că așa-numita regiunea Oceakovului sau Ucraina hanului de la Nistru până la Bug era administrată de mitropolia Proilaviei. Cel dintâi mitropolit, ca arhipăstor al Ucrainei hanului, îl găsim pe Daniil, de la care, în arhiva consistoriului din Odesa, ni s-au păstrat în limba rusă, ca traducere din limba românească (moldovenească) numai trei gramote de hirotonire. Din aceste gramote tragem concluzia

că Daniil avea reședința sa în orașul Ismail, care în gramota de la 1772 se numește Smoilov. Apoi, după documentul din 1769, Daniil hirotonește un preot în orașelul Căușeni. În sfârșit, din monitorul clerului vedem că după binecuvântarea mitropolitului Daniil s-au făcut și s-au sfințit șase biserici, și anume: în anul 1761 s-a făcut și s-a sfințit biserica din Malovata, pe malul stâng al Nistrului, apoi în satele Doroțcaia, Mahala, Pohrebea, Cucieri și Dencov.

În gramota de la 1772, drept catedrală este arătată biserica Sfânta Maică Parascheva din Ismail. Eparhia purta numiri diferite, din care cauză și chiriarii purtau o titulatură variată, și anume: mitropolitul Daniil în gramota dată de el în Bender la 30 februarie 1769 se numește „Mitropolitul Proilaviei, al Tomarovei, al Hotinului, al tuturor marginilor Dunării și ale Nistrului și al întregii Ucraine a hanului”; iară în gramota de la 4 iunie 1772 se numește: “Cu mila lui Dumnezeu mitropolitul Proilaviei, al Tomarovei, al întregului mal al Dunării și al toatei Basarabii și al Ucrainei”. Fiind bazat documentalmente că la 4 iunie 1772, mitropolitul Daniil a hirotonit în Ismail pe preotul Timotei Muzikevici, despre care ne mărturisește gramota de la 4 iunie a anului 1772 și având în vedere documente publicate de episcopul Melchisedec în Cronica Hușilor, - vom veni la concluzia că chiriarii Moldovei și ai Munteniei sufereau mitropolia Proilaviei ca un “rău înlăturabil” și că, după ce s-a ivit speranța că vor putea fi izbăviți de jugul otoman, ei îndată au început a desființa această mitropolie. Documentul citat de episcopul Melchisedec și retipărit în cercetarea mea cu titlul Inochentie, episcopul Hușilor, adică epistola arhipăstorală a mitropolitului Moldovei, Gavriil Calimah, de la 10 ianuarie 1771, adresată locuitorilor din ținuturile date sub ocârmuirea episcopului de Huși, Inochentie, este următorul;

“Gavriil, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop și mitropolit a toată Moldova: De vreme ce eparhia care se ocârmuia cu păstoria cea bisericească, după urmarea vremilor de către frăția-sa Proilavul, socotindu-se dintru început a fi din hotarul pământului și din păstoria Moldovei, iar acum după pronia Preaputernicului și Atotbinesăvârșitorului Dumnezeu, învrednicindu-se a scăpa din jugul cel silnic al otomanilor prin armele cele nebiruite ale monarhiceștii mării a preamilstivei noastre imperatrițe a Rusiei, însă rămânând fără de păstor bisericesc pravoslavnicul norod ce locuiește întru această eparhie, precum ne-am încredințat, socotit-am și noi de a noastră arhipăstorească, neapărată datorie, ca cei ce ne-am învrednicit prin dumnezeiescul dar al preasfântului și de viață făcătorului duh a fi arhipăstor a tot pământul Moldovei, și ca să nu ne osândim de către bunul păstor și marele arhiereu, domnul și mântuitorul nostru Iisus Hristos, pentru vreo lenevire sau nebăgare de seamă, ca păstorii aceia cărora nu le este milă de cuvântăreața turmă, n-am trecut cu purtarea de grijă a acestei eparhii, ci prin bunăvoința noastră, aflându-se frăția-sa kyr Inochentie, episcopul Hușului, aproape de acele părți de loc, iată l-am însărcinat, poftindu-l ca să aibă purtare de grijă la numita eparhie și să păstorească cu priveghere și cu toată osârdia atât partea bisericească, cât și partea politicească, îndreptându-i și povățuindu-i către cele sufletești, spre mântuirea lor.

“Și osebit de eparhia Hotinului ce s-au dat sub ocârmuire frăției sale episcopului de Rădăuți kyr Dositei, toată cealaltă eparhie să fie întru purtarea de grijă a numitului episcop de Huși, până când se vor liniști lucrurile, rămânând întru pașnica stare și atunci se va pune la cea desăvârșită buna rânduială; deci molitvele voastre, preoți și toți pravoslavnicii creștini, ce sunteți locuitori într-acea eparhie după creștineasca

voastră datorie, să vă supuneți rânduitului episcop al Hușului, la cele duhovnicești, ce sunt spre a voastră apărare și sufletească mântuire, cu căzuta cinste și evlavie ce se cuvine arhieriei sale, aceasta înștiințăm. 1771-genar 10. Iscălit: Gavriil, mitropolit al Moldovei”.

Această epistolă arhipăstorală adresată de mitropolitul Moldovei, Gavriil Calimah, locuitorilor ținuturilor Ismail, Reni (Tomarova), Chilia, Akkerman și Bender ca motiv pentru desființarea mitropoliei Brăilei, arată că eparhia Proilaviei “socotită a fi dintru început din hotarul pământului și din păstoria Moldovei.... însă rămânând fără de păstor bisericesc pravoslavnicul norod ce locuiește întru această eparhie, precum ne-am încredințat, socotit-am și noi de a noastră arhipăstorească, neapărată datorie, și n-am trecut cu vederea purtarea de grijă a acestei eparhii”.

Aici, cum vede cititorul, nu e nici un cuvânt despre moartea mitropolitului Daniil. Cu totul altfel se exprimă mitropolitul Gavriil în gramota sa de la 1773, unde vorbește clar și direct că după moartea răposatului arhieriu Daniil Proilav, rămânând acea eparhie fără păstor și purtător de grijă la trebuințele duhovnicești și bisericești”...

E clar că nu moartea mitropolitului Daniil a fost cauza lucrării proiectului pentru desființarea mitropoliei Brăilei, și prin urmare, n-au dreptate aceia care vorbesc că Daniil a murit în 1770, cum fac aceasta episcopul Melchisedec și Auxentie Stadnițki. E posibil că la Iași și la București nu se știa nimic despre locuința mitropolitului Daniil. Noi știm că în anul 1757, mitropolitul Moldovei, Iacob Putneanu, a spus agentului, trimis în Moldova de viceguvernatorul Kievului, Kosturin, pentru cercetarea afacerii lui Antim, ce se numea episcopul Hotinului pentru lipoveni, următoarele: “Iară arătatul Mitropolit grecesc Daniil, în anul trecut, în luna noiembrie a fost în orașul turcesc Belgrad (Akkerman sau Cetatea-Albă) și de acolo, unde și pentru ce a plecat, unde este dânsul astăzi, ori poate este ucis de hoți pe drum, - despre aceasta în Iași până în ziua de astăzi nu este nici un auz (zvon)”. Se poate că la 1770 și 1771 în Iași nu era nici o veste despre mitropolitul Daniil. Să luăm seamă încă o dată, că documentul de la 10 ianuarie 1771 nu arată clar și direct moartea mitropolitului Daniil cum se face aceasta în documentul de la 1773, și iar se dă o notă de caracter general, și anume: că “pravoslavnicul norod ce locuiește într-acea eparhie a rămas fără de păstor bisericesc”. Se poate că chiar acest eveniment, adică că Daniil nu era în anul 1771 mort și era încă viu, a servit drept cauză că și contele Petru Aleksandrovici Rumeașev a răspuns că se unește cu proiectul întocmit de Gavriil Calimah despre desființarea mitropoliei Proilaviei nu imediat, ci numai la 25 aprilie 1773, cum se vede aceasta din scrisoarea contelui Rumeașev, cu această dată, și din epistola arhipăstorală a mitropolitului Gavriil Calimah cu data din același an, 1773. Prin urmare, mitropolia Proilaviei a fost administrată de mitropolitul Daniil aproape de la 1753 aproximativ până la 1772 inclusiv.

Cu toate acestea, ordinul mitropolitului Gavriil nu s-a aprobat de contele Rumeașev într-un termen de mai mult de 2 ani. Abia la 25 aprilie 1773 mitropolitul Gavriil a primit de la contele Rumeașev următoarea scrisoare:

“Preasfințite arhiepiscop și mitropolit al Moldoviei, al meu milostiv arhipăstor! După socotința înștiințărilor preasfinției tale și a preasfințitului mitropolit al Ugro-Vlahiei, pentru eparhia Brăilei, și eu socotesc că până ce se va face hotărâre de la Marea

stăpânire, povățuirea cea duhovnicească a acelor ținuturi - a Ismailului, a Renilor, a Chiliei, a Akkermanului și a Benderului - s-au fost dat episcopului de Huși, iar ținutul Brăilei episcopului de Buzău. Deci întru împlinirea acestora și preasfinția ta să binevoiești a scrie celui mai mare povățuitor al eparhiei aceleia, după hotărârea bisericească și politicească; iar eu pentru înștiințarea la conducerea acelor ținuturi am scris. Al Preasfinției tale prea plecată slugă. Iscălit: graf Rumeanțev. 1773, aprilie 25”.

Dacă facem comparație între aceste documente, apoi vedem că unul cu altul nu se prea potrivesc. Documentul de la 10 ianuarie 1771 vorbește despre toată eparhia Brăilei, afară de eparhia Hotinului. În documentul de la 25 aprilie 1773 nu este nici o mențiune despre eparhia Hotinului. Din contra, în acest document găsim vorbă despre ținutul Brăilei, despre care în documentul de la 10 ianuarie 1771 nu se vorbește nimic. Toate acestea s-au întâmplat din cauză că documentul de la 1773, 25 aprilie, conține în sine răspuns la proiectul mitropolitului Moldovei și acel al mitropolitului Ungro-Vlahiei. Tot de aici cunoaștem că între amândoi chiriarhii nu s-a făcut nici o înțelegere și că fiecare din ei a trimis proiectul lui contelui Rumeanțev separat. Cunoaștem că mitropolitul Ungro-Vlahiei a petiționat pentru ținutul Brăilei, ca un ținut foarte apropiat de eparhia Buzăului, despre alipirea căruia către eparhia Buzăului dânsul a și făcut proiectul său. Iar despre celelalte părți ale mitropoliei, și anume despre ținuturile Ismailului, Renilor, Chiliei, Akkermanului și Benderului, a scris mitropolitul Gavriil Calimah. Afară de aceasta, dânsul a proiectat desființarea episcopiei de Hotin și alipirea ei către episcopia de Rădăuți. Deci, despre aceasta în documentul de la 25 aprilie 1773 nu se vorbește nimic, ce poate fi văzut ca o lacună a cancelariei contelui Rumeanțev. Cu toate acestea, episcopul de Roman, Melchisedec, n-are nici un drept a afirma că chiriarhii Moldovei și Munteniei au avut între dânsii o înțelegere și că, prin urmare, ei au înaintat contelui Rumeanțev un proiect despre desființarea mitropoliei Brăilei. Noi credem alta, și anume: fiecare chiriarh, al Moldovei și al Munteniei, separat, a făcut proiectele lui și le-a înaintat contelui Rumeanțev, neavând între ei nici o înțelegere preliminară. Se înțelege că n-au drept a face aceste afirmări nici alți scriitori care îl urmăresc pe Melchisedec cuvânt în cuvânt.

Tot într-același an 1773 avem de la mitropolitul Moldovei, Gavriil Calimah, următoarea gramotă:

“Gavriil, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop și mitropolit al Moldovei, cuvioșilor voastre arhimandriți și egumeni, molitvele voastre preoți și diaconi, și toată partea bisericească; dumneavoastră pravoslavnici creștini, parte politicească, ce vă aflați în ținuturile Ismail, Reni, Chilia, Akkerman și Bender, de la milostivul Dumnezeu vă rugăm har, milă, pace, sănătate, viață curată și sufletească spăsenie. Iară de la smerenia noastră molitvă și arhierescă blagoslovenie de obște vă trimitem. Către aceasta vă înștiințăm că după moartea răposatului Daniil Proilav, rămânând acea eparhie fără de păstor și purtător de grijă la trebuințele bisericești și duhovnicești, noi, după arhierescă noastră datorie n-am trecut cu vederea a lua aminte și a purta grijă pentru deplina pază a rânduielii bisericești în părțile acelea și arătând prin raport Măriei sale, prea luminatului general-feldmareșal și a fel de fel de arme cavaler, Petru Aleksandrovici Rumeanțev, trebuind ca să se dea sub purtarea de grijă a frăției sale iubitorului de Dumnezeu kyr Inochentie, episcopul sfintei episcopii a Hușului, fiind și aproape de eparhia frăției sale, care cerere găsindu-se cu cale și de către Măria sa, prin luminatul ordin ne-au dat voie ca până se va hotărî de către înalta și marea stăpânire în ce chip să

se urmeze rânduiala păstoriei acelei eparhii, să vă dea asupra frăției sale numitului episcop. După urmarea orânduiei sfintelor canoane, iată s-au dat această eparhie sub purtarea de grijă a frăției sale episcopului de Huși kyr Inochentie, căruia îi dăm voie a săvârși acolo toate cele ce se cuvin arhieriei, adică să predice și să cerceteze a doua oară toate pricinile bisericesti, citeți, cântăreți și purtători de sfeșnice, să numească ipodiaconi, să săvârșească și să suie la treapta preoției pe cei vrednici duhovnicește părinți, să așeze prin ale sale cărți duhovnici, monahi și monahii, să facă chip mare și chip mic, dumnezeiești biserici, să sfințească și să învețe pe pravoslavnicul norod părintește, lucru ce este de suflet folositor și mântuitor, ocărmuindu-i la cele sufletești faceri de bine, și orice va lega să fie legat și ce va dezlega să fie dezlegat după pravilă. - Și toate câte se cuvin arhieriei să le săvârșească precum s-au zis. Drept aceea, toți cei ce vă aflați în eparhia aceasta, pravoslavnici creștini, parte bisericască și politicească, datori să fiți a da frăției sale toată căzuta cinste și buna cucernicie și primire. Să-l ascultați și să i vă supuneți ca unui arhieriu și păstor, nearătându-i nici o împotrivire și toate cele ce se cuvin venituri bisericesti și îndreptări în drept după obiceiul eparhiei să i să dea și să se pomenească numele frăției sale la toate sfintele liturghii, după pravilă - Deci pentru mai mare încredințare datu-s-au acestui de Dumnezeu iubitor episcop kyr Inochentie, fratele nostru și întocmai slujitor, această arhieriească carte cu a noastră iscălitură iscălită și cu pecetea sfintei mitropolii pecetluită. - Anul de la Hristos 1773”.

După moartea mitropolitului Daniil, Ucraina hanului sau regiunea Oceakov a fost administrată de episcopul de Huși, Inochentie. Încă în gramota de la 10 ianuarie 1771 mitropolitul Gavriil Calimah scrie: “Ca osebit de eparhia Hotinului ce s-au dat sub ocărmuirea frăției sale episcopului de Rădăuți, toată cealaltă eparhie să fie întru purtarea de grijă a numitului Episcop de Huși”. Va să zică a intrat sub ocărmuirea episcopului de Huși și Ucraina hanului, care până atunci se ocărmuia de mitropolitul Proilaviei. Dintr-un document (gramota de hirotonire) de la 28 martie 1775 dat preotului Kirilov, asemenea din gramota de absolvire dată aceluiași preot, noi vedem că episcopul Inochentie avea în Ucraina hanului tot dreptul de arhipăstor. - Iată acest document, foarte important, scris în moldovenește și apoi tradus în rusește și tipărit de protoiereul Lebedințev în arătata lucrare:

“Inochentie, cu mila lui Dumnezeu episcopul Hușilor”

“După darul și puterea preasfântului și de viață făcătorului duh, date smereniei noastre de la Cel mai Înalt arhieriu, domnul nostru Iisus Hristos, venind înaintea noastră acest temător de Dumnezeu bărbat, cu numele Teodor, cu mare smerenie a cerut treapta preoțească și noi pe el mult cercetându-l și după mărturia duhovnicului lui s-a găsit vrednic; l-am chemat și l-am urcat la treapta de citeț, ipodiacon și apoi l-am hirotonit diacon și preot întreg, numindu-l pe el în satul Iasinova, lângă Balta, dându-i lui putere și blagoslovenie a sluji tot ce se cuvine preotului și anume: a cununa, a boteza, a sfinți sfântul maslu și a sluji sfânta și dumnezeiasca liturghie numai în arătatul mai sus sat. Iar dacă se va duce în altă parohie fără știrea și blagoslovenia noastră, să fie caterisit de la toată slujba preoțească. Afară de aceasta, i-am dat lui putere și blagoslovenie a mărturisi când oarecare creștin va fi bolnav de moarte și de față nu va fi alt duhovnic; deci altfel să nu îndrăznească a mărturisi până când nu va învăța posledovania cea obișnuită a mărturisirii cum se cuvine și atunci i se va da gramota de duhovnic. Pentru aceasta toți să-l aveți pe el în cinste și dragoste, ca pe un vas ales al Sfintei Biserici și slujitor al Sfintelor Taine, căruia pentru încredințare i s-a dat de la noi

această gramotă iscălită și cu pecetea sfintei episcopii pecetluită, anul 1775, martie, în 28 zile”.

Din altă gramotă a episcopului Inochentie, de la 1780 vedem că acest preot a primit binecuvântarea episcopului să-și caute altă parohie în Novorosia. Textul gramotei este următorul: “Facem știut despre acest preot cu numele Teodor Kirilov pe care noi l-am hirotonit pentru satul Iasinova din stăpânirea hanului, la Balta, și întâmplându-se că oștile rusești în 22 aprilie 1775 se întorceau în patria lor după războiul între Rusia și Turcia au luat cu dânsii și oameni, parohienii lui, pentru aceasta noi am judecat să-i dăm lui blagoslovenie arhierescă, unde dânsul își va găsi sat, adică parohie și i-am dat drumul în Novorosia. Anul 1780, iulie 23 zile. Inochentie, episcopul Hușilor”.

Odată cu Episcopul Inochentie vedem că afacerile bisericesti în Ucraina hanului se administrau de mitropolitul Proilaviei Ioachim, care în gramotele sale se numește: “Ioachim, cu Mila lui Dumnezeu mitropolit Proilav, Tomarov, Hotinean și a toată stăpânirea Ucrainei”.

Ioachim personal a vizitat Ucraina hanului în anul 1776, când în orășelul Balta a hirotonit ca preot în biserica Sf. Nicolae pe Gherasim Tesovski; într-aceiași an 1776 Ioachim a făcut serviciul divin și a hirotonit în satul Ilie, în Biserica Sfântul Ilie, un preot. În anul 1777 Ioachim a hirotonit preot în satul Valea Hoțului, și în sfârșit, în anul 1779 a făcut trei hirotonii în satele Malovata și Mahala. În propunerea sa adresată protoiereului Andrei, căruia i se poruncește să-l înscăuneze în parohie și să-l învețe orânduiele bisericesti pe nu demult hirotonitul preot Kiril Brilev, însuși mitropolitul Ioachim vorbește despre vizitele canonice care le făcea dânsul la românii dintre Nistru și Bug. Între altele Mitropolitul scrie: “Asemeni ca nimenea să nu-i facă lui nici o obidă până la venirea noastră” și tot atunci dânsul făgăduiește că-i va da noului preot hirotonit gramota de paroh. - Acest preot, Kiril Brilev cum se vede din gramota de la 16 iunie 1776, a fost numit preot în satele Teia, Speia, Butur și alt sat, nearătat în gramotă. - Se mai vede din cererea preotului Brilev, adresată arhiepiscopului Ambrosie, că dânsul, din cauza suferințelor din partea necredincioșilor, a fost transmutat în regiunea Moldovei, la mănăstirea femeiască din Rezina. În mărturia iconomului Leon se vorbește că acest preot cu numele Kiril a venit ca să-i primească gramota de demisie. “Deci, fiindcă preasfințitul înțelege pe Kiril, nu pe Ioachim, cum înțelege protoiereul A.G. Lebedințev, - “în aceste vremuri de primejdie se găsește departe, apoi i s-a dat lui de la noi această mărturie că dânsul a fost numit în satele din provincia de jos care se numesc Teia, Speia, Butur și fiindcă dânsul trăind în cele sate până în vremea de astăzi a fost obijduit de necredincioși, pentru aceasta a mers în Moldova, ținutul Orhei, în satul Rezina și fiindcă noi îl știm, apoi i-am dat lui în mâini această mărturie pentru încredințare. Anul 1777, iulie 16 zile. Iscălit: iconom Leon, din satul Dubăsari”.

Din monitorul clerului pe anul 1780 vedem că mitropolitul Ioachim într-acest an a făcut serviciu divin în satul Malovata și aici a hirotonit ca preot pe Ștefan Veselovski; se poate ca această vizită canonică a mitropolitului Ioachim în Ucraina să fi fost ultima. Cercetând hărțile de pe atunci, de exemplu harta lucrată la 1796 pentru locotenința din Voznesensk, noi găsim că satul Iasinova este arătat lângă Balta, la hotarele guberniei Brațlav, care gubernie pe atunci exista. Prin urmare, protopopia Dubăsarilor se întindea de la orașul Dubăsari în sus pe Nistru, spre hotarele poloneze, adică pe malul stâng al Nistrului până la râulețul Mokrâi Iagorlâk, apoi pe lângă acest

râuleț până la Balta, și în sfârșit, pe râul Codâma până la Olviopol, unde Bugul se unește cu Siniuha.

Altă protopopie a fost mai jos de Dubăsari și se întindea până la Marea Neagră. Despre existența acestei protopopii facem conchidere din mărturia iconomului Leon, unde se vorbește că preotul Kiril Brilev a fost numit preot “pe satele din provincia de jos, Teia, Speia și Butur”, la propunerea mitropolitului Ioachim de la 16 iunie 1776, pe numele protoiereului Andrei din Măiești, facem conchiderea că acest protoiereu sau Iconom sta pe atunci în fruntea protopopiei a doua, care protopopie, dacă ne vom înțelege cu protoiereul A.G. Lebedințev, că Măieștii este nu altul decât satul Mălăiești, apoi putem numi aceasta protopopie protopopia Mălăeștilor. În realitate se găsește că satele Teia, Speia și Butur, unde a fost numit ca preot Kiril Brilev, sunt pe Nistru, mai jos de Dubăsari.

Datoriile protopopului, după propunerea mitropolitului Ioachim de la 16 iunie 1776, au fost: mai întâi, ca să înscăuneze pe cei hirotoniți în parohii; “Pe acest preot venit” zice propunerea, “cu numele Kiril, hirotonit de noi, l-am numit să fie pe următoarele sate: Teia, Speia, Butur și alt sat, și-l trimitem la Sfinția ta, să-l înscăunezi, fiindcă lui i s-a dat de la noi această parohie”. A doua datorie a protopopului a fost să învețe pe cei noi hirotoniți orânduielele bisericești sau, cum glăsuiește propunerea, “să-l înveți pe el orânduielele slujbelor bisericești, precum și Sfinția ta ai fost învățat de alți preoți bătrâni”. A treia datorie a protopopilor, arătată în propunerea mitropolitului Ioachim, a fost ca protopopul să ia măsuri în privința celor noi hirotoniți, ca ei să nu fie obijduiți de nimeni, sau cum se vorbește în propunere, în privința preotului Kiril Brilev, asemenea ca nimeni să nu-i facă lui nici o obijduire “până la venirea noastră”. Din toate acestea facem conchidere că protopopiatul a fost o instituție administrativă, iar protopopul o persoană executivă.

De la anul 1789, când s-a început al doilea război ruso-turc, se începe în Ucraina hanului o influență rusească, și chiar din anul 1789 vedem că această Ucraină este administrată în cele bisericești de arhiepiscopul Poltavei Amvrosie (Serebrenikov) din eparhia Olonețului, care administra nu numai întinsa sa eparhie în care intra toată Novorosia, dar dânsul administra și toată Moldova, fiind numit de Sf. Sinod din Petersburg prin ucazul țarinei Ecaterina a II-a. Ca ocârmuitor al exarhiei Moldovei, trăind în Iași, Amvrosie da porunci și pentru Ucraina hanului până la 1792, “când dânsul s-a înapoiat la Poltava”. Amvrosie întărea în parohie preoți hirotoniți mai înainte și numea aici pe alții hirotoniți din nou. Era ca regulă că preoții trebuia să aibă afară de gramota de hirotonire și ucazul lui Amvrosie că dânsul este numit în numită parohie ca preot. În monitorul clerului găsim 14 numiri făcute de Amvrosie (Serebrenikov) și anume: în anul 1789 s-a numit de el un preot în satul Slobozia, la 1790 în satele Ternovca, Iasca, Nicolaevca, Malovata și Corotna; în 1791 la Glinaia, Butur și Pășițel; în 1792 la Ciubărca (Cioburci), Ciorna, Dubăsari, Roghi (Rogui) și Ocna. Afară de aceasta în anul 1791 arhiepiscopul Amvrosie a numit personal ca blagocin pe preotul din satul Coșnița, Manoil Borjakov.

Din toate acestea facem conchidere, că de la Amvrosie Serebrenikov, persoanele administrative bisericești își pierd autoritatea lor și sunt înlocuite cu altele. Asemenea, instituțiile cele vechi se desființară și în locul lor se înființează niște instituții noi, ca acelea din Rusia. Așa, încă de la 1789, noi nu știm nimic despre mitropolitul Chiril ca

chiriarh al Ucrainei hanului. De la 14 septembrie a anului 1792 Iosif (Argutinski), arhiepiscopul Gaicanschiei sau al armenilor, scrie Mitropolitului, - nu știu căruia, al Moscovei - Platon Levșin, - sau al Petersburgului - Grigore Petrov, - următoarele: "Preainălțate stăpâne, al meu milostiv domn și făcător de bine părinte! Neîntreruptele lucrări la întemeierea orașului (se înțelege orașul Grigoriopol) m-au lipsit pe mine a vă da Înalt Preasfinției Voastre datoria respectelor mele și a nemărginitei mele supuneri și fidelități. Cea mai convingătoare rugămintă a preasfințitului Iuber, a mitropolitului Iona și a preasfințitului Hotinului Chiril, ca să li se dea lor vreo subsidie, cu toate că nu e datoria mea, deci luând în seamă numai compătimirea despre situația lor, am îndrăznit a vă scrie deoarece celui dintâi, domiciliat în Moldova, i s-au luat mănăstirea și salariul numit, asemenea lui nu i s-a dezlegat a purta panaghia și pentru aceasta, neavând mai mult nici o nădejde, așteaptă bucuriile de la bunăvoința Înalt Preasfinției Voastre; iară preasfințitul Chiril trăiește în Dubăsari, ducând cele mai mari nevoi și cea mai de plâns sărăcie, neavând măcar de hrană. Dacă se va numi acestuia din urmă 500 de ruble în fiecare an pentru traiul lui, apoi aceasta destul de bine va înlătura nevoile lui. Eu, cerând binecuvântarea Înalt Preasfinției Voastre, rog să-mi fie mie iertată obrăznicia mea, că eu am îndrăznit a vă scrie despre aceasta. Despre altele va comunica Înalt Preasfinției voastre Filip Bogdanovici Manicearov.

Cu cel mai adevărat respect și cu nemărginită fidelitate și supunere, voi fi până la sfârșitul zilelor mele.

Al Înalt Preasfinției Voastre, al meu milostiv stăpân și făcător de bine părinte.

Cea mai supusă slugă și rugător către Dumnezeu Iosif, arhiepiscopul Gaicanschi (în limba armenească). Septembrie, 14 zile. 1792. Grigoriopol".

Din acest document scoatem că mitropolitul Chiril în anul 1792 trăia în Dubăsari în cea mai mare sărăcie, numai ca episcop al Hotinului. Iară în monitorul clerului găsim că mitropolitul Chiril a făcut în anul 1796 două hirotonii în Dubăsari, însă cu dezlegarea preasfințitului Gavriil al Novorosiei, apoi fost mitropolit al Kievului și la sfârșit mitropolit al Chișinăului și al Hotinului. Pe mitropolitul Chiril noi îl găsim și pe urmă, deci tot fără eparhie.

Tot pe la 1791 s-a format o eparhie nouă - a Cetății Albe și a Nistrului (Belgorodskaja și Podnestrovskaia) și ca episcop s-a numit Gavriil Bănulescu-Bodoni. Drept că această eparhie s-a format numai ad-hoc și dânsa a existat numai până la înălțarea lui Gavriil Bănulescu-Bodoni la postul de mitropolit al Moldovei, dar, totodată, această eparhie, dacă ar fi existat mai mult, trebuia să administreze mai întâi afacerile bisericesti ale românilor dintre Nistru și Bug. Acestea toate le vedem din scrisoarea arhiepiscopului din Ekaterinoslav, Amvrosie (Serebrenikov), din 23 ianuarie 1792 către contele Platon Aleksandrovici Zubov.

Iată cum se citește această scrisoare în traducere:

"Prealuminatul conte, milostivul meu stăpân! După reîntoarcerea din Petersburg, prealuminatul defunctul conte Potiomkin mi-a declarat verbal mie că în loc de eparhia Cetății Albe și a Benderului, dânsul are în vedere a dobândi de la Maiestatea Sa imperatrița înalt ordin pentru înființarea altei (eparhii), viitorului preasfințit al căreia

să-i fie supuse toate orașele și satele dintre Bug și Nistru până la Marea Neagră. Și fiindcă într-acele orașe și sate trăiesc afară de cioromorți moldoveni și poloni veniți, iar țara aceea cu hotarele ei se mărginește cu Polonia și cu cnezatul Moldovei, apoi pentru relațiune comodă în afaceri și mai ales pentru ca locuitorii să fie puși la cale a descăleca din țările cele de dincolo de hotar, dânsul (Potiomkin) dorea după bunul înțeles cu mine să aibă ca preasfințit pe Arhimandritul Iov, care este știut Luminăției voastre, din neamul apropiat cu Potiomkin, fiindcă în toate, esențialmente precum prin cinstita sa viață așa și prin buna știință a limbilor polonă și a celei moldovenești, este foarte potrivit la aceasta. Dacă Maiestatea Sa imperatrița va binevoi să poruncească ca această propunere a defunctului să fie împlinită în fapt, apoi eu cu aceasta, repet Excelenței Voastre aprobarea mea despre părintele arhimandrit. Se va putea ca episcopului să-i fie dată numirea de Oceakov și Dubăsari, ori cumva altmintrelea, și să fie ca un vicar al eparhiei din Ekaterinoslav: reședința sa va avea-o acolo, sau în vremea dintâi în Bogoiavlensk, cum propunea și defunctul. În celelalte sunt cu respect adânc către Excelența Voastră, milostiv stăpân, cel mai devotat serv. Semnat: Amvrosie, arhiepiscopul Ekaterinoslavului, ianuarie, 23 zile. 1792. Conte sau graful Alexandru Bezborodov, la 7 aprilie 1792 scrie către țarina rusă Ecaterina a II-a următoarele: "Preamilostivă stăpână! Înalta împărăteștii voastre maiestăți poruncă, ca zilele acestea să fie pus ca mitropolit al Moldo-Vlahiei episcopul Cetății Albe și al Benderului Gavriil, după înțelegerea arhiepiscopului de Ekaterinoslav și a generalului Kahovski cu mine, s-a înfăptuit de mine, luându-se în considerație obiceiul și datinile acestui pământ. Amândoi arhierii s-au înțeles între ei ca până la ieșirea armatei rusești, arhiepiscopul Ekaterinoslavului, ca membru al Sinodului și ca episcop al exarhiei va rămâne aici având drept de primăție și cu locuința în mănăstirea Golia, iar mitropolitul cel nou va intra în casa mitropoliei. După obiceiul țării, mitropolitul de aici, după alegerea și întărirea lui, primește de la gospodarul Moldovei cărja de păstorie în fața clerului și a divanului. În loc de aceasta, fiindcă Moldova se găsește în puterea tratatului de pace sub stăpânirea armelor voastre, apoi generalul Kahovski, ca suprem comandant al armatei, în fața treptelor duhovnicești și politicești, va îndeplini acest obicei. Persoana mitropolitului nou, din punct de vedere al educației și al cucerniciei lui, este foarte dorită de cei de aici, cu toate că ei se tem a arăta aceasta pe față și dânsul speră că se va întări în acest loc pe multă vreme. Cu cea mai mare supușenie, pe lângă aceasta, Vă aduc diferite scrisori înmânate mie de Amvrosie, arhiepiscopul Ekaterinoslavului, raportând despre conținutul lor: 1) că defunctul general -feldmareșal, ducele Potiomkin-Tavriceski, în ultimele zile ale vieții sale mi-a spus exact gândurile sale, să raportez Împărăteștii voastre măriți că, având în vedere mărimea și diferitele națiuni, trebuie să fie numit un episcop-vicar pentru partea de pământ dobândită între Bug și Nistru, socotind vrednic pentru aceasta pe ruda sa Arhimandritul Iov Potiomkin, care știe limba moldovenească și cea polonă, om foarte blând și cucernic. Deci, aceasta dânsul n-a îndeplinit, câteodată gândind că după însemnarea episcopului de Cetatea Albă și Bender Gavriil, ca mitropolit al Moldo-Vlahiei, menționatul arhimandrit Iov să fie hirotonit întâi într-acest loc (Cetatea Albă și Bender), iară după încheierea păcii, episcopul deja gata să fie transmutat în locurile nou dobândite; iar altădată, gândind că se va putea ca dânsul să fie numit al Dubăsarului și al altui careva oraș; 2) bunătațile acestui pământ atrag pe doritorii a se sălășlui în el, în același număr și pe așa-numiții "staroobreadți", din care cauză raportul arhiepiscopului ca să le fie lor dezlegat a li se da preoți și a-și face biserici, trebuie să fie luat în considerație; 3) nu mai puțin mi se pare temeinică cererea acestui arhieriu ca pentru ajutorința lui, și mai ales în caz dacă armata ce este aici pentru diferite nevoi va rămâne existentă, să i se numească conform statutului de serviciu militar, un preot de

câmp din arhimandriți sau Ieromonahi , după vederea lui, pe aceeași bază, cum s-a făcut aceasta în vremea defunctului feldmareșal. Iar în ceea ce privește îndestularea lui cu leafă și altă întreținere a clericilor după statutul numitului feldmareșal, toate acestea eu le-am trimis către generalul Kahovski, care nu va lăsa să se dea cuvenitul ordin, dând demisie la cei de prisos și reținând pe cei care sunt de trebuință necesară. Nu pot lăsa fără raportare pentru înalta observare despre doritorii a se sălășlui pe pământul recent dobândit, cât trebuie ca această populație și toată grija despre ea să fie încredințată guvernatorului din Ekaterinoslav sau altcuiva; până când se va putea face împărțirea pământului în ținuturi și construirea orașelor și în general până când gubernia Ekaterinoslav va fi potrivită cu alte (gubernii). Aceeași înalt vă prezint petițiile de la arhierul armenesc și de la obștea lor, mărturisind că dânsul ca îngrijitor se străduiește ca să fie colonizați în Rusia copământeni lui nu numai din Iași, Ismail și Chilia, dar și din Țarigrad și alte țări turcești. Eu n-am nici o îndoială, că în curs de 6 ani această regiune se va umple cu agricultori. Locuitorii aceștia dinainte propun că dânsii vor găsi aici refugiu de toate apăsările lor. Locuitorii poloni, neluând seamă la toate vederile amăgitoare ale constituției noi, mulți preferă să-și facă locuințe sub administrația de aceeași lege. Unii din cei ce au primit binefaceri de la Îndurarea Voastră, boieri, au în vedere că vor face diferite instituții folositoare, aducând aici oameni și capitalurile lor. în Nikolaev și în orașele care vor fi fondate în acest nou pământ. Sunt cu cuvenit plecăciune și supunere al Împărăteștii voastre măririi supus contele Alexandru Bezborodko, în Iași, aprilie în 7 zile, 1792.

Tot într-această regiune mai pe urmă s-au colonizat și alți români. Iată ce scrie țarina Ecaterina a II-a guvernatorului din Ekaterinoslav: “Dle general-maior și guvernator al Ekaterinoslavului Kahovski, trimițându-vă cu aceasta registrul boierilor și funcționarilor din Moldova și Valahia, care, după dorința noastră au primit grad de ștab și oberofițer, Vă poruncim, pe baza ucazului nostru de la 27 ianuarie, trimis ca ei să primească destulă suprafață de pământ pentru colonizarea lor în regiunea recent dobândită și fiindcă unii dintre ei doresc ca să intre în serviciul nostru, apoi să vă străduiți ca să fie împărțiți prin gubernia dată în administrația voastră, după puterile lor. Rămânem către D-voastră binevoitoare. St.-Petersburg. Noiembrie, în 9 zile. 1792”.

Boierii și funcționarii din Moldova și Valahia care au primit cu acest prilej de la împărăția rusă grade de ștab și oberofițer și grade de stat în ziua de 9 noiembrie 1792 sunt:

În gradele de armată:

Locotenent-colonel (podpolcovnic):

Nicolai Karpov.

În gradul de premier-maior:

Ioan Cănanău,

Margarit Depreradovici.

În gradul de căpitan:

Nicolai Diaurov,

Ștefan Belciu,

Dimitrie Ciolac,

Cristofor Saidji,

Nicolai Stanilevici.

În gradul de locotenent (porucic):

Ioan Seneca, Andrei Crușivan, Ioan Nebescul, Ioan Dragodie, Teodor Sabău, Vasile Done, Cristofor Zotu, Manuilă Cademici, Dimitrie Maniul, Nicolae Cecherulea, Anastasie Dimitrie, Manuilă Saul, Ioan Boian.

În grade de stat:

Asesori de colegiu;

Ioniță Macarescul,

Teodor Pomană,

Dimitrie Cucu,

Constantin Calafat.

În gradul de consilieri titulari:

Panaiodoros Păun, Constantin Exaporit, Constantin Andreiași, Petru Ochincă, Andrei Sabbiu, Dimitrie Bonescu, Manolache Eni, Cristofor Armanu, Grigore Ghioli-Oglu, Manuilă Gheorghief, Ioan Cheșco, Gheorghe Sava, Matei Testobuza, Atanasie Raugo, Constantin Lamprose.

După acest registru, s-au primit de toți în gradele de arme: locotenent-colonel: unic; premier-maiori - doi; căpitani - cinci; locotenenți - paisprezece. În grade de stat: asesori de colegiu: patru; consilieri titulari - șaisprezece; iar cu totul 42 de oameni. A iscălit: general-maior Vasile Popov.

Tot același guvernator Kahovski a primit la 27 ianuarie 1792 următorul rescript:

“Domnului guvernator al Ekaterinoslavului Kahovski. Dând ucaz senatului nostru despre alipirea la gubernia administrată de D-voastră a pământurilor recent căpătate de la Poarta Otomană, așezate între fluviile Bug și Nistru, și pentru încredințarea D-voastră grija despre colonizarea lor cu oameni care vin de peste graniță, după treptele lor și pe baza planului guvernământului Ekaterinoslav. Vă poruncim: 1) să căutați această țară, s-o împărțiți în județe, să mascați orașe după putere și despre

aceasta să ne prezentați nouă și senatului nostru opinia D-voastră cu planuri; 2) să luați cea mai mare grijă de această țară ca în cel mai scurt timp să fie colonizată, dând loc în ea atât pentru slobozii de stat, cât și pentru boieri, părți nu mari și nicidecum mai multe decât este pus în planul Ekaterinoslavului și obligându-i pe cei ce vor primi aceste părți de pământ să le colonizeze fără pierdere de timp; 3) să fie luat seama ca satele de stat să nu fie amestecate cu satele boierești; 4) unitățile arnăuțești și volintirești care au fost pe lângă armata defunctului conte Potiomkin-Tavriceski și avea în vedere să le colonizeze pe acest pământ din care (unități) s-au format în cazul dintâi o oaste colonizată. D-voastră imediat după relații cu comandantul armatei generalul Kahovski, veți lua măsuri ca aceasta să se înfăptuiască și fiindcă trebuie dat întâi ajutor la colonizarea lor, apoi fiind lipsă de păduri care vor servi la construirea caselor, îngrijiți-vă tot acum pentru aducerea lemnăriei din Moldova. Poruncind fostului portar din Moldova Gaios, care pregătește lemn pentru flotă, ca el să aducă destulă cantitate de lemn și pentru case pe malul stâng al Nistrului; 5) boierii moldoveni care au intrat sub supunerea noastră, merită să se primească cu preaiubită preferință; 6) păzirea granițelor noastre de boli periculoase, trebuie să fie unul din principalele obiective ale atenției D-voastră.

Suntem încredințată în celelalte că după osteneala D-voastră știută către serviciul nostru nu veți lăsa nimic ca voia noastră să fie îndeplinită în modul cel mai exact și rămânem către D-voastră binevoitoare”.

Pe original este iscălit “Ecaterina”, ianuarie în 27 zile anul 1792 Sanct-Petersburg³.

Conform acestui rescript, regiunea dintre Nistru și Bug s-a împărțit în patru județe. Avem la îndemână “vedomostele” a patru județe, care formează regiunea recent dobândită de la Poarta Otomană și anexată la locotenenția Ekaterinoslavului în 1792.

Acestei populații dintre Bug și Nistru, în majoritate românească, cum se vede chiar din documentele rusești citate până acum, pentru care se vorbea despre înființarea unei episcopii deosebite și i s-a întemeiat și o tipografie la Dubăsari cu scop ca să se tipărească în ea și cărți românești, i s-a înființat la 19 august 1793 în Dubăsari și o administrație duhovnicească, pentru că, cum se spune în ucazul consistoriului Ekaterinoslavului, “ca preoțimea să nu rămână fără cuvenita căutare și stăpânire”. În administrația duhovnicească din Dubăsari au fost numiți preoții din catedrala Adormirea Maicii Domnului din Dubăsari, protoieru Filoftei Vladevici, care până în acel moment a fost protopop în Dubăsari, iar după moartea lui Vladevici într-aceiași an 1793, președinte în administrația duhovnicească a fost numit Ioan Glijinski, care a ocupat acest post până la 1798, când dânsul a fost mutat în orașul nou construit, Tiraspol.

Sub privegherea administrației bisericești din Dubăsari, pentru toată regiunea dintre Nistru și Bug au fost numiți 4 blagocini. Cea dintâi hârtie care a ieșit din administrația duhovnicească din Dubăsari și adresată blagocinilor a fost cu următorul conținut: “Fiindcă administrația nu are știință, afară de satele și slobozii în care sunt biserici și preoți, că din nou s-au colonizat și se colonizează sate și slobozii, deci anume care și câte curți sunt în ele, și ce distanță anume este de la un sat la altul și slobozie, și acele sate și slobozii sunt de stat sau boierești și ceea ce privește în acele sate și slobozii și curți, dacă pot fi în ele biserici și până la construirea lor dacă trebuie preoți și anume în care sate trebuia, - administrația neștiind nimic despre aceasta, de aceea despre tot

ce este scris mai sus, făcând după forma alăturată “vedomoste”, să fie, trimisă la administrația duhovnicească” fără zăbavă⁴.

Pe lângă acest ucaz de la 21 octombrie 1793 este alăturată câte o listă în care se enunță și se împart între blagocini următoarele sate:

Blagocinului cercului I, preotului Manoil Borjakov, sunt supuse satele: Lunga, Pohrebea, Coșnița, Pererâta, Ciorna, Șibca, Doroțcaia, Beleacova, Butur, Speia, Tocmogeia, Teia, Mălăiești, Băcanii, Mahala, Corjova, Cucieri, Malovata, Roghi și Dubova (în satul Roghi, la două verste depărtare a fost mănăstirea Roghi, în care este o biserică până în ziua de astăzi conservată, săpată în piatră, și consacrată Sfântului Simion Stâlpnicul).

Blagocinului cercului II, preotului Roman Ivanov, au fost supuse satele: Ternovca, Sucleia și Cuciurgan, de la maiorul Hârjeu până la Zavertaica toate satele: Caragaș, Slobozia, Ciobruți (Ciubărți) Glinca, Corotna, Zavertaica, Iasca, Beleaeuca, Nicolaevca, Adjider, și de la Sfipla pe Svinaia sloboziile care sunt.

Blagocinului din cercul III, preotului Filip Nedolski, au fost supuse satele următoare: Ananiev, Valea Hoțului, Malanca, sloboziile ducelui (contelui) Veselovski, a brigadiarului Isaciov, a generalului Kutuzov-Golenișcev, a generalului Tolstoi, a generalului Zavadovski, Oceakov și altele care sunt pe Tiligul și râul Brezan, asemeni pe limanul râului Bug și pe Codâma: Golta, Comorova, Sirova, Krivoe-ozero și Gvozdovka (în Oceakov biserică la 1792 a fost transformată din geamie).

Blagocinului cercului IV, preotului Gh. Sulima, au fost supuse următoarele sate: Lipețcaia, Pășițel, Handrabura, Botca, Perelita, Osinua, Iasinova, Ilia, Henderem, Ocna, Kosa, Berzalova (Birzula), Doibani, Comarca, sloboziile lui Arjov, sloboziile lui Marcov Nastasia, sloboziile lui Solunski, din vârf până la liman și altele pe acele râuri, ale căror nume administrația nu le știe (în apropiere de Pășițel este mănăstirea Pășițel, iar în biserică din Perelita este un antimis cu semnătura mitropolitului Ioachim).

Toate aceste sate și slobozii, afară de foarte puține, poartă numiri românești, ceea ce dovedește că aceste sate au fost locuite de români. Afară de aceasta, noi mai avem mărturiile arhiepiscopului fost al Hersonului și al Tauridei Gavriil, care în cronologia istorică a descrierii bisericilor din eparhia Hersonului și Tauridei tipărită în “Analele societății istorice” de la Odesa, vol. II, p. 140-210 ne aduce oarecare cunoștințe și despre națiunea populației în diferite sate.

Așa, sub anul 1761 dânsul spune: satul Malovata, cu biserică Adormirii; județul Tiraspol, clădită cu dezlegarea mitropolitului Daniil. Sub anul 1768: satul Doroțcaia, biserică Sfântul Mihail, județul Tiraspol. Acest sat a existat în vremea domniei turcilor în țara Oceakovului. Aici au trăit moldoveni, ale căror biserici au fost de lemn, biserică ce există este clădită după binecuvântarea mitropolitului Daniil”.

- Sub anul 1770: satul Mahala, cu biserică Sfântul Arhanghel Mihail, ținutul Tiraspol. Biserica este clădită cu binecuvântarea mitropolitului Daniil.

- La 1771: satul Pohrebea, biserica Sfântul Mihail, județul Tiraspol, clădită după binecuvântarea Mitropolitului Daniil.

- Sub anul 1772: “satul Cucieri, biserica Sfântul Mihail, județul Tiraspol, clădită cu binecuvântarea mitropolitului Daniil.

- Sub anul 1773: satul Delicova, biserica Sfântul Mihail, județul Tiraspol. Acest sat a existat încă pe vremea domniei turcești și în el au trăit moldoveni; această biserică în arătutul an este clădită după binecuvântarea mitropolitului Daniil.

- Sub același an 1773: satul Butor, biserica Sfântul Arhanghel Mihail, județul Tiraspol, este clădită după binecuvântarea mitropolitului Ioachim.

- Sub anul 1774: orașul Ananiev, biserica Sfântul Nicolae, de lemn, județul Ananiev. Aici este clădită biserică nouă, de piatră; “trăiesc moldoveni și maloruși”.

- Sub anul 1778: “satul Ciornâi Tașlâk, biserica Sfânta Varvara, ținutul Bobrinsk, clădită de parohieni colonizați din Moldova”; sub același an: satul Maksimovka, cu biserica Sfântul Arsenie, județul Bobrinsk, clădită la cererea secund-maiorului Maxim Ciorbă și a locuitorilor, care în dosarul despre clădirea bisericii începută la 1877 sunt numiți “noi coloniști”.

- Sub anul 1779: satul Garaganovca, cu biserica Sfântul Nicolae, județul Odesa. Înainte de această biserică, în vremea domniei turcești, a fost altă biserică de lemn, învelită cu stuh, începutul căreia nu se știe. Au trăit aici numai moldoveni, care și astăzi sunt printre maloruși, având biserică de piatră, clădită în anul 1802.

- Sub anul 1780: satul Pesceanâi Brod, biserica Sfântul Ioan Botezătorul, județul Bobrinsk. Cum se vede din dosarul pentru construirea bisericii, a început a se coloniza în 1870 și a avut atunci în sine suflete 631, de ambele sexe, în majoritate valahi. Sub același an: satul Pantasievka, biserica Sfântul Mihail, de lemn, ținutul Aleksandriisk, fondată la 1780, iar construirea ei, după raportul secund-maiorului Pantasie, s-a început în anul 1779. Dintr-acest dosar se vede că slobozia aceasta a fost colonizată cu locuitori “de națiune valahă și sârbească”. Sub același an: satul Iasca, biserica Sfântul Gheorghe, de piatră, ținutul Odesa. În Iasca încă în vremea turcilor trăiau moldoveni și aveau biserică, probabil, de lemn. Acum, în anul 1832, s-a clădit aici o biserică de piatră. Sub același an, orașul Dubăsari, biserica Adormirea Maicii Domnului, ținutul Ananiev, construită cu binecuvântarea preasfințitului mitropolit Proilav. Acum în locul acelei biserici există alta, de piatră, clădită la anul 1809.

- Sub anul 1785: satul Pletionâi-Tașlâk, biserica Sfântul Nicolae, de lemn, din ținutul Bobrinsk. Din dosarul despre clădirea acestei biserici se vede că locuitorii cei dintâi ai acestui sat de stat sunt toți de națiune valahă, confesiune grecească; ei au venit pe aici din locurile lor de mai înainte în vremea războiului Rusiei cu Turcia, va să zică și colonizarea lor aici s-a întâmplat mai înainte.

- Sub anul 1786: orașul Novomirgorod, biserica Sfântul Ilie, de piatră, ținutul Bobrinsk, clădită prin stăruința negustorului Nicolae Hagi. Sub același an, satul Suhoi

Taşlâk, biserica Acoperemântul Maicii Domnului, de lemn, ținutul Bobrinsk, clădită după binecuvântarea lui Amvrosie, arhiepiscopul Ekaterinoslavului și după gramota lui, dată la 6 februarie 1787, cu prilejul raportului locuitorilor arătatului sat, din care se vede că ei toți au fost de națiune valahă și au trăit în satul Suhoi Taşlâk, de la începutul colonizării lor în Rusia; iar colonizarea s-a întâmplat înainte de arătatul an 1787.

- Sub anul 1789: satul Speia, biserica Sfântul Nicolae, de piatră, județul Tiraspol. Înainte de această biserică a fost, probabil, alta, de lemn. Satul există încă din vremea turcilor și trăiau aici moldoveni.

- Sub anul 1790: satul Ternovca, biserica Sfânta Paraschiva, județul Tiraspol. Înainte de această biserică a fost încă din vremea turcilor, alta, tot a Sfintei Paraschiva, de lemn, clădită de moldoveni.

- Sub același an: satul Goieni, biserica Sfântul Nicolae, județul Tiraspol. Până la aceasta a fost altă biserică, de lemn. Satul a existat încă în vremea turcilor și trăiau în el moldoveni. Sub același an, satul Calagleia cu biserica Sfântul Nicolae, județul Odesa. Această biserică acum nu este, dar în locul ei există, de la 1802, o biserică de piatră. Cea dintâi, adică clădită în anul 1790, au construit-o moldovenii, din lemn, întorcându-se aici după războiul Oceakovului (1789-1791). Moldovenii și astăzi trăiesc aici; mai trăiesc asemenea, aparte, velicoruși și maloruși. Sub același an: orașul Ovidiopol, biserica catedrală Sfântul Nicolae, de piatră, județul Odesa. Această biserică acum nu este aici; locul ei se arată numai prin un stâlp de piatră. Deci fiindcă aici trăiau moldoveni ortodocși încă pe vremea turcilor, apoi este drept că în Ovidiopol, care a fost numit cu acest nume mai târziu, erau și alte biserici. Sub același an, satul Grădinița, biserica Maica Domnului, de piatră, județul Odesa. Aproape de 1790 s-au sălășluit în Grădinița, cazaci zaporojeni; iar când ei s-au dus în Kuban, locurile lor le-au ocupat apoi malorușii, care și astăzi, cu o mică parte de moldoveni, trăiesc aici, având biserică de piatră în numele Nașterii Maicii Domnului, clădită în anul 1823. Sub același an: satul Șibca, biserica Sfântul Nicolae, de piatră, județul Tiraspol; satul Lunga, biserica Sfântul Nicolae, județul Tiraspol; satul Tocmageia, biserica Sfântul Mihail, județul Tiraspol; satul Roghi, biserica Nașterea Maicii Domnului, județul Tiraspol. În apropierea acestui sat, și anume nu mai departe de 2 verste de la el, era odată mănăstirea Roghi, astăzi desființată. Această mănăstire a fost situată pe malul stâng al Nistrului, de la orașul Dubăsari, 5 verste în sus pe râu. Nu se știe în care an a fost clădită mănăstirea. Pe aici ne-au dus pe noi din satul Roghi, locuitorii, simpli moldoveni care păstrează încă nu puține obiceiuri strămoșești, au deosebită stimă și respect către cei mai mari, au dragoste către bisericile dumnezeiești, și către clerul lor. Locuitorii, cu toate că ei spun că trăiesc sărac, stăpânesc pământul de mare folosință și se ocupă cu viticultura. Vorbesc moldovenește, dar știu și rusește. Slujba bisericească se face în amândouă limbile. Sub același an: satul Ciobruți (Ciubârți), biserica Acoperemântul Maicii Domnului, de piatră, județul Tiraspol. Înainte de această biserică a fost aici un paraclis de lemn, acoperit cu stuh, clădit de lipoveni - "nekrasovți" în vremea turcilor.

- Sub anul 1791: satul Pășițel, biserica Sfântul Nicolae, de lemn, județul Ananiev. Această biserică în anul 1791 s-a reparat numai (în apropiere de satul Pășițel era mănăstirea Pășițel, desființată). Biserica în vremea turcilor a fost cea mai săracă, de lemn, apoi s-a clădit altă biserică, tot de lemn, care după desființarea mănăstirii a fost vândută în satul Ponoară, unde este și astăzi. În locul mănăstirii Pășițel este astăzi o

casă unde stă un locuitor din moldoveni, care se ocupă cu țesătoria pânzei pentru trebuințele țăranilor și mai mult nu este nici o clădire.

- Sub același an: satul Doroțcaia, județul Tiraspol, cu biserică de piatră. Locuitorii de lângă această biserică sunt moldoveni, maloruși și o parte lipoveni- "nekrasovți". Sub același an; satul Iasinova, biserica Adormirea Maicii Domnului, de piatră, județul Tiraspol. Sub același an: satul Valea Hoțului, biserica Sfântul Nicolae, de piatră, județul Ananiev. Înainte de această biserică au mai fost încă alte două, una după alta, și s-au distrus. Satul a existat încă de pe vremea turcilor și au trăit aici moldoveni.

- Sub anul 1792: satul Caspero-Nicolaevca, biserica Sfântul Dimitrie, de piatră, județul Herson. Astăzi este aici altă biserică, clădită în 1817; de piatră, trăiesc o parte moldoveni, colonizarea cărora s-a întâmplat până la alipirea regiunii Oceakov. Satul Parcani, biserica Sfântul Nicolae, de piatră, județul Tiraspol. Locuitorul din acest sat Evstratie Vântul, în anul 1872, a rugat pe arhiepiscopul Amvrosie ca dânsul să deie dezlegare pentru clădirea acestei biserici. Satul Remerovca, biserica Sfântul Ioan Înaintemergătorul, de piatră, județul Tiraspol. Această biserică a fost de lemn și în anul 1820 s-a clădit alta nouă. Satul s-a colonizat după cucerirea regiunii Oceakov și locuitorii lui sunt moldoveni. - Satul Ghidirim, biserica Maica Domnului, de lemn, județul Tiraspol. - Satul Perilita, biserica Sfântul Mihail, de lemn, județul Ananiev. Aceste biserici în anul 1791 și 792, fiind foarte vechi, s-au reparat cu dezlegarea preasfințitului Gavriil, prin urmare, avem bază ca începutul lor să se referim la vreme mai dinainte. În biserica din Perelita este un antimis cu iscălitura preasfințitului Ioachim. - Satul Ocna: biserica Adormirea Maicii Domnului, de lemn, județul Tiraspol. Această biserică este cea mai veche și în locul ei, la 1840, proprietarul din acest sat a clădit altă biserică, de piatră, în stil bizantin. - Satul Doibani, biserica Sfântul Mihail, județul Tiraspol, până la această biserică a fost alta, de lemn, satul exista încă de pe vremea turcilor și trăiau aici moldoveni. - Satul Birzula: biserica Sfântul Ioan Teologul, de lemn, județul Ananiev, până la această biserică a fost alta, de lemn, dar în alt loc, cu același nume, clădită încă din vremea turcilor, locuitorii au fost moldoveni care și acum sunt - Satul Mălăiești: biserica Sfântul Nicolae, de piatră, județul Tiraspol. Nu se știe când a fost clădită această biserică, deci altă biserică înaintea ei n-a fost. Satul este din vremea cuceririi regiunii Oceakov și trăiesc aici moldoveni. Satul Glina, biserica Sfântul Nicolae, de piatră, județul Tiraspol. Clădită cu stăruința zaporojeanului Tuliță, de lemn, acoperită cu stuh, în locul căreia s-a clădit alta, de piatră, au trăit aici zaporojeni și moldoveni, care și astăzi trăiesc aici cu o parte de maloruși. - Satul Slobozia, biserica Sfântul Mihail, de piatră, județul Tiraspol. Înainte de această biserică a fost aici alta, al cărei început nu se știe. Se spune că în vechime Slobozia se chema Rufa. - Satul Nezavertailovca: biserică de piatră, județul Tiraspol. Locuitorii la această biserică sunt moldoveni, maloruși, și înainte au fost o parte de lipoveni- "nekrasovți". - Satul Andreevka: biserica Adormirea Maicii Domnului, este clădită de marinarul căpitan Emilian Suceveanu și sfințită în anul 1798, după binecuvântarea mitropolitului Gavriil. - Satul Golta, biserica Sfântul Nicolae, de piatră, județul Bobrinsk. - Satul Sucleia, biserica Sfântul Nicolae, de piatră, județul Odesa.

- Sub anul 1793: orașelul Kantacuzinovka, biserica Sfântul Ioan Înaintemergătorul, de piatră, județul Ananiev. Satul este colonizat de coloniști din Moldova pe pământul dat conților Ion și Nicolae Cantacuzin, care au și clădit această biserică. Sub același an, Novopokrovka, biserica Acoperemântul Maicii Domnului,

județul Odesa. Sub același an: satul Osipovca, biserica Sfântul Iosif, de piatră, județul Tiraspol, această biserică este clădită, după dezlegarea dată de Mitropolitul Gavriil la 29 octombrie 1793, de proprietarul, contele Vasile Argutinski-Dolgoruki, “în sate care din nou se colonizează” cu malorușni și moldoveni. Sub același an: satul Teia, biserica Sfânta Paraschiva, de piatră, județul Tiraspol. Acest sat format din moldoveni, a fost distrus de tătari și biserica din sat a fost arsă. Pentru aceasta aici este biserică nouă și locuitorii s-au sălășluit din nou. - Satul Hârjova: biserica Sfântul Gheorghe, de piatră, județul Tiraspol. Este clădită de proprietarul Gujev. Satul este contemporan cu biserica care este pe un loc înalt, foarte frumos, de unde curge un pârâu cu apă destulă de izvor, trăiesc maloruși. Sub același an: Hmelkova, biserica Sfântul Nicolae, de lemn, județul Bobrinsk. Satul Tașin, biserica Sfântul Adrian și Natalia, de piatră, județul Odesa. Tașinul este sălășluit de moldoveni. - Satul Buzinovca: biserica Sfântul Mihail, de piatră, județul Odesa. Colonizarea satului este contemporană cu clădirea bisericii. Cei dintâi locuitori au fost maloruși, apoi moldoveni, nemți și armeni. - Satul Handrabura, biserica Sfântul Mihail, de piatră, județul Ananiev. - Sub anul 1795: satul Nicolaevca - Vântulovca, biserica Sfântul Ioan Teologul, de lemn, județul Bobrinsk, închisă în anul 1840. Sub același an: satul Nicolaevka, biserica Sfântul Mihail, de piatră, județul Bobrinsk. Acest sat s-a format de moldoveni, din diferite trepte, colonizat din Moldova. Sub același an: satul Baital, biserica Nașterea Maicii Domnului, de lemn, județul Ananiev. Trăiesc în Baital în părți egale malo-ruși și moldoveni.

- Sub anul 1797: satul Bogoslava, biserica Sfântul Ioan Teologul, de piatră, județul Tiraspol. Biserica este clădită de proprietarul Ivan Grosul-Tolstoi. De atunci există și satul în care trăiesc maloruși. Locul este bogat în ape de izvor.

- Sub anul 1799: orașul Odesa, biserica “edinoverilor”, - Acoperemântul Maicii Domnului, de piatră. După binecuvântarea arhiepiscopului Chișinăului și al Hotinului, Dimitrie, biserica s-a sfințit în același an (1822). Se știe că ținutul Odesa până în râul Bug, aparținea până la 1837 eparhiei de Chișinău. Sub același an: satul Svetlopoliskoe, biserica Sfântul Dumitru, de lemn, județul Aleksandriisk. Este clădită de locotenent-colonelul Trandafilov.

- Sub anul 1800: satul Ilinskoe, biserica Sfântul Alexandru, de piatră, județul Odesa.

- Sub anul 1804: orașul Tiraspol biserica catedrală Sfântul Nicolae, de piatră. Se știe din informații certe, verbale, că în locul unde este astăzi orașul Tiraspol încă pe vremea domniei turcești era satul moldovenesc Sucleia, în care era biserica Sfântul Ierarh Nicolae, de lemn, acoperită cu stuh. Nu se știe de cine și când a fost clădită. În anul 1787, până la începutul războiului Rusiei cu Turcia, guvernul turcesc a trimis o parte de tătarii din Bugeac în regiunea Oceakov ca să jefuiască și să distrugă toată populația, mai ales prin locurile apropiate de malul Nistrului; înștiințând despre aceasta, locuitorii din aceste locuri au fugit în diferite părți, unii în fosta Polonie, alții peste Bug, în Rusia, iar cealaltă parte tătarii au dus-o în Turcia, arzând cu foc locuințele lor; atunci a fost ars și satul Sucleia, împreună cu biserica. Iar când în anul 1791 s-a încheiat pacea între Rusia și Turcia și regiunea Oceakov a fost dată Rusiei, iar locuitorii cei fugiți au început a se întoarce la locuințele lor dinainte și au început a se forma din nou sate, atunci și locuitorii din Sucleia au venit la hogașurile lor de mai înainte, și au format un sat mic, cu același nume și fiindcă ei erau deprinși cu slujba dumnezeiască și fără ea nu

puteau să steie mult, apoi după petiția “koșevoiului” oastei de la Marea Neagră, fiindcă această oaste de la 1790-1794 ocupa toate locurile de pe maluri, începând de la Bender și până la Oceakov și cu dezlegarea lui Amvrosie, arhiepiscopul de Ekaterinoslav, în anul 1792, au clădit alta, tot de lemn, acoperită cu stuh și cu același nume. Iar când prin înaltul rescript de la 17 iunie 1792 pe numele generalului Kahovski s-a poruncit ca să fie făcută o linie de graniță de cetăți pe Nistru și comandantul oștilor din regiunea Oceakov contele Suvorov Râmnikski a ales pentru cetate locul în apropierea satului Sucleia, care apoi s-a și clădit de inginer-maiorul Devolan și s-a numit “principala cetate a Nistrului la gura Botnei”. Apoi pe lângă această cetate au început a se forma un forștat de oameni mutați în 1794 din orașelul Părcani, asemeni și din locuitori care au venit în același loc unde a fost satul Sucleia din care cauză locuitorii acestui sat s-au mutat mai jos, cu trei verste, pe Nistru și biserica lor a rămas biserică de forștat.

Apoi, când prin înaltul ucaz de la 27 ianuarie 1795 s-a fondat gubernia Voznesensk și forștatul de lângă cetatea principală a Nistrului a fost numit Tiraspol, oraș de județ, atunci și biserica a fost numită biserică de oraș; iar prin același ucaz de la 18 decembrie 1797 s-a numit biserică catedrală de stat. Și fiindcă de la început această biserică s-a clădit în grabă și din lemn de salcie, din această cauză până pe la anul 1800 a ajuns la așa vechime că nu se mai putea repara, apoi din această cauză, asemeni și pentru vederea din afară nu prea bună, nepotrivită pentru un oraș de județ, în arătatul an, după dezlegarea lui Gavriil, mitropolitul Novorosiei și Niprului, a început a se clădi, și în anul 1804 s-a sfârșit această biserică de piatră, purtând aceeași numire, care este până în ziua de astăzi. Pe lângă ea nu e nimic de însemnat din antichități.

- Sub anul 1805: satul Brailovca, biserica Sfântul Duh, de piatră, județul Bobrinsk.

- Sub anul 1808: satul Brașovanovca, biserica Acoperemântul Maicii Domnului, de piatră, județul Tiraspol. Nu se știe dacă au fost aici până la aceasta și alte biserici locuitorii aici totdeauna au fost moldoveni.

- Sub anul 1810: satul Perișor, biserica Sfântul Nicolae, de piatră, județul Ananiev. Până la această biserică a fost aici un paraclis, deci acest paraclis ca și satul, a început a exista nu mai înainte, de cucerirea regiunii Oceakov de Rusia.

- Sub anul 1811: satul Kovaliovka, biserica Sfântul Mihail, de piatră, județul Odesa.

- Sub anul 1820: orașul Odesa, suburbia Moldovanca, biserica Sfântul Mihail, de piatră. Această biserică în arătatul an 1820 s-a sfințit, iar la 8 noiembrie 1817 s-a fondat la cererea împuternicitului de locuitorii sloboziei Moldovanca, burghezul Moise Ducinski, care cerere s-a dat la 12 noiembrie 1815. Această parte de oraș se cheamă Moldovanca, fiindcă, după cucerirea orașului Oceakov, aici au trăit moldovenii prizonieri.

- Sub anul 1821: satul Tașlâc, biserica Sfântul Gheorghe, de piatră, județul Tiraspol; până la această biserică a fost aici alta, de lemn, încă din vremea turcilor, va să zică și satul exista atunci și trăiau în el moldoveni. Sub același an, satul Gorievka, biserica Adormirea Maicii Domnului, de piatră, județul Tiraspol. Nu se știe dacă a fost până atunci altă biserică, pe lângă aceasta au trăit și trăiesc aici moldoveni.

- Sub anul 1829: satul Aleksandrovka, biserica Acoperemântul Maicii Domnului, de piatră, ținutul Tiraspol. Ea este clădită la dorința și cererea nobililor și locuitorilor de națiune moldoveni, care s-au sălășluit aici și au cerut dezlegare să clădească biserică încă în anul 1807. Sub anul 1835: satul Chetrosanovca, biserica Sfânta Troiță, de lemn, județul Bobrinsk.

- De la 1793 până la 1799 în regiunea Oceakov, alipită la gubernia Ekaterinoslav, ca chiriarhi vedem pe fostul mitropolit al Moldovei Gavriil Bănulescu-Bodoni; chiriarhia lui a durat până la 1799 când dânsul a fost mutat la Kiev ca mitropolit. De la 1799 până la 1810 în regiunea dintre Nistru și Bug au rămas ca chiriarhi arhiepiscopii de Ekaterinoslav.

- De la 1812 noi găsim proiectul exarhului Sf. Sinod din Moldova, Valahia și Basarabia, în care se recomanda Sf. Sinod ca bisericile dintre Nistru și Bug să fie administrate de arhiepiscopul Chișinăului și Hotinului. Această anexare, scrie Gavriil, nu numai ar perfecționa această eparhie, ci chiar și pentru popoarele ce locuiesc în ea ar fi mai de bucurie, fiindcă stepele Oceakovului, ca și Basarabia, sunt locuite de valahi, greci, bulgari, și de coloniști de diferite națiuni, iar ruși sunt foarte puțini. După moartea lui Gavriil la 1821 această regiune a fost administrată de succesorul său, Dimitrie Sulima, până la anul 1837, când s-a înființat eparhia de gradul II cu numirea de Herson, având catedra în Odesa. Tot atunci bisericile din Odesa, Ananiev și Tiraspol și din ținuturile lor au început a fi administrate de chiriarhii din Odesa.

Împărțirea regiunii Oceakov sau a regiunii dintre Nistru și Bug, în blagocinii sau protopopiate o vom înțelege și mai clar dacă vom apela la ajutorul cărților. Blagocinia cea dintâi se întindea de la gura Iagorlâcului până la Tiraspol; a doua blagocinie se întindea de la Tiraspol până la limanul Nistrului și pe malul mării până la Hagibei sau Odesa de astăzi, cu noile slobozii pe Cuciurgan, Cuialnic și Svinaia; a treia blagocinie, cu mai largă întindere, dar cu cea mai mică populație, se întindea de la Balta pe Codâma și Bug până la limanul Bugului; și, în sfârșit, blagocinia a patra se întindea de la gura Iagorlâcului în sus până la Balta.

Regretăm că nu toți blagocinii au prezentat informațiile care se cereau de la ei. Judecând după raportul blagocinului cercului al doilea, preotul Roman Ivanov, cauzele neprezentării informațiilor administrației duhovnicești de la Dubăsari au fost variate. Între altele, preotul Roman Ivanov raportează administrației duhovnicești că nu numai în satele boierești, ci și în satele de stat, capătă cu mare împotrivire căruțe și dânsul se roagă ca în viitor să se ia alte măsuri și să fie cerut ajutor de la cine se cuvine. Pe baza citatului registru de sate și slobozii, care intrau în regiunea Oceakov, aici erau până la 60 de parohii ortodoxe.

1. Memoriile Societății Istorice și Arheologice din Odesa, vol. 9, p. 291.
2. Ibidem, p. 292-294.
3. Memoriile Societății de Istorie și Antichități. Odesa, vol. I, p. 770.
4. Ucazul de la 21 octombrie, p. 793.